

İZMİR

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

Mart 2024

TGA

TÜRKİYE TURİZM
TANITIM VE GELİŞTİRME
AJANSI

İZMİR

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

05 MART 2024

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan

Prof. Dr. Volkan Altıntaş

Prof. Dr. Onur Görkem

Doç. Dr. Halil Burak Sakal

Sosyal ve Stratejik Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Katkılarıyla Hazırlanmıştır.

Kapadokya Üniversitesi

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

İÇERİK

1.	GİRİŞ	1
2.	Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler	2
3.	Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler	2
4.	İzmir Turizm Analizi	3
4.1.	İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi	3
4.2.	İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi	4
4.3.	İlin Konaklama Analizi ve Hedefi	4
4.4.	İlin Mevsimsellik Durum Analizi	5
4.5.	İlin Turizm Türleri Analizi	6
5.	Destinasyon Risk Analizi	7
6.	Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma	8
7.	Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme	8
8.	Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma	9
9.	Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma	10
10.	Tematik Rotalar Geliştirme	11
11.	Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma	12
12.	Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma	13
13.	Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme	14
14.	Sağlık Turizminde Yükselen Bölge Olma	14
15.	Germiyan Köyünü UNWTO En İyi Turizm Köyü Ünvanı İçin Hazırlama	15
16.	Smyrna, Efes ve Bergama'da Hristiyan ve Musevi Pazarına Odaklı İnanç Turizmini Geliştirme	16
17.	Alsancak Limanı'nı Kruvaziyer Turizminde Yükselen Bir Değer Haline Getirme	16
18.	İzmir'i Uluslararası Su Sporları Merkezi Hâline Getirme	17
19.	Bleisure Seyahat Eden Misafirler İçin Özel Paketler Geliştirme	17
20.	Kongre Turizmini Geliştirme	18
21.	Incoming Seyahat Acentelerinin Ürün Portföylerini Geliştirme	19
22.	Festival Alanı Alt Yapılarını ve Organizasyon Yönetimlerini Geliştirme	19
23.	Sürdürülebilir Turizm İlkeleri Kapsamında Sportif Olta Balıkçılığını Geliştirme	20
24.	Su Altı Turizmini Geliştirme	20
25.	Restoranların Hizmet Standartlarını Artırma ve Michelin Rehberi'ni Hedefleme	21
26.	Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme	21

1. GİRİŞ

İzmir; Türkiye'nin önemli bir kültür, sanat, turizm ve ticaret merkezidir. Dünyaca ünlü antik kentleri, UNESCO Miras Listesi'ne girmiş kültürel miras alanları ve geleneksel gastronomi ürünleriyle zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Ayrıca bir kıyı kenti olan İzmir başta deniz olmak üzere birçok doğal cazibeye de sahiptir. Kentte kültür turizmi, deniz turizmi, yat turizmi, kruvaziyer turizmi, spor turizmi, MICE, ekoturizm, bisiklet turizmi ve gastronomi turizmi gibi birçok başlıkta gelişme alanı bulunmaktadır. Saat Kulesi, Efes Antik Kenti, Tarihî Asansör ve boyoz şehrin simgeleri durumundadır.

İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası, ilin doğal ve kültürel kaynak potansiyeli başta olmak üzere, diğer kaynaklarını da hesaba katarak, başta kültür turizmi olmak üzere deniz turizmi, yat turizmi, ekoturizm ve gastronomi turizmi gibi turizm türlerinde Türkiye turizmde marka değeri yaratmış olan İzmir'e yönelik özet biçimde ve odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Yol Haritası, Covid-19 salgını sürecinde ortaya çıkan, yeni turizm eğilimleri dikkate alınarak güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı kapsamında ortaya konan amaç ve hedeflerle uyumlu biçimde hazırlanmış ve İzmir'in turizmdeki geleceğini inşa edecek yapı taşları niteliğindeki başlıkları ortaya koymayı amaç edinmiştir.

İzmir; 2023 yılında yaklaşık 1,2 milyon yabancı, 2,1 milyon yerli olmak üzere yaklaşık toplam 3,3 milyon turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Bu faaliyetle elde edilen gelir ise yabancı turist için yaklaşık 277,8 milyon ABD doları, yerli turist için 300,7 milyon ABD doları olmak üzere yaklaşık toplam 578,4 milyon ABD dolarıdır. Aynı yılda ortalama geceleme 2,06 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 35,3 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu veriler, ilin potansiyeli göz önüne alındığında İzmir'in Türkiye turizmde katkısının daha fazla artırılabilirliğini göstermektedir.

İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası kapsamında ilin tesise geliste 2028 yılı turist sayısı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 1,6 milyon kişi ve yerli turist için 3,2 milyon kişi olmak üzere toplamda yaklaşık 4,8 milyon kişi; turizm geliri hedefi ise yabancı turist için yaklaşık 564,9 milyon ABD doları ve yerli turist için 733 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 1,29 milyar ABD doları olarak tespit edilmiştir. Bu hedeflere ulaşabilmesine destek olacak kısa vadeli politika önerileri, *İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda ortaya konmuştur.

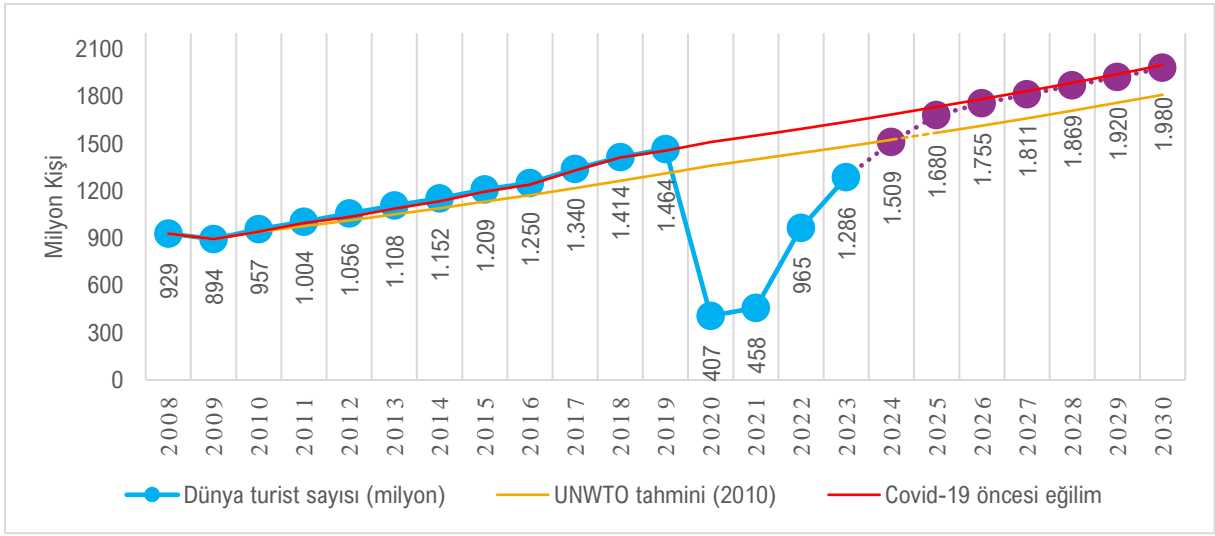
Bir destinasyonun turistik cazibesini koruyarak turizm gelirlerini sürdürebilmesi ve artırabilmesi, turizm kaynakları ve bu kaynakları turizm ürünü olarak sunmadaki gücüne bağlıdır. Günümüzde turizmdeki rekabet gücü gelen ziyaretçi sayısı, gelir, yatak kapasitesi, lüks otellerin sayısı gibi nicel veriler yanında yerine konamayacak doğal, beşerî ve kültürel kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve risklere karşı dayanıklılığı ile ölçülmektedir. Buradan hareketle, *İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık kavramları ilke ve yaklaşımı ile hazırlanmıştır.

Yol Haritası hazırlık sürecinde İzmir İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu paydaşları ile 13.02.2024 tarihinde çevrim içi arama konferansı gerçekleştirilmiş ve ile özel, öncelikli geliştirme başlıkları ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne dağıtımı yapılan ve önceden hazırlanmış İl Politika Tespit Formu ve İl Risk Analiz Anketi olmak üzere iki adet anket formu da il paydaşlarına elektronik ortamda iletilmiş ve sonuçları analiz edilerek metne eklenmiştir. Bu kapsamda *İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, ilin destinasyon yönetim sorumluluğunu üstlenen İzmir Tanıtım ve Geliştirme Kurulu için sürdürülebilir ve gelir etkisi yüksek turizm gelişimi kapsamında oluşturulan başlıklarla bir rehber niteliği taşımaktadır.

2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler

2019 yılında dünya genelindeki turist sayısı, 1,47 milyar kişi ve 1,49 trilyon ABD doları ile rekor düzeye ulaşmıştır. Ancak 2020-2021 yıllarında yaşanan Covid-19 salgını, turizm faaliyetlerini dünya çapında durma noktasına getirmiştir. Avrupa ve Amerika'nın 2023 yılında yaşaması beklenen resesyona da dikkate alındığında, salgın sonrası dönemde küresel turizm hacminin 2019 yılı seviyelerine dönmemesinin ancak 2025 yılını bulması beklenmektedir (Şekil 2.1.).

Kasım 2023 tarihli uluslararası istatistikler 2023 yılında uluslararası turizm faaliyetlerine toplam 1 milyar 299 milyar kişinin katıldığını, aynı yıldaki uluslararası turizm gelirlerinin ise 1 trilyon 262 milyar ABD dolarına ulaştığını göstermektedir. Buna göre, 2023 yılında uluslararası turist sayısında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 35 artış gerçekleşirken, Avrupa kıtasının uluslararası turizmdeki toplam pazar payı yüzde 63,78; Türkiye'nin uluslararası turist sayısından aldığı pay yüzde 5,6 ve uluslararası turizm gelirinden aldığı pay ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

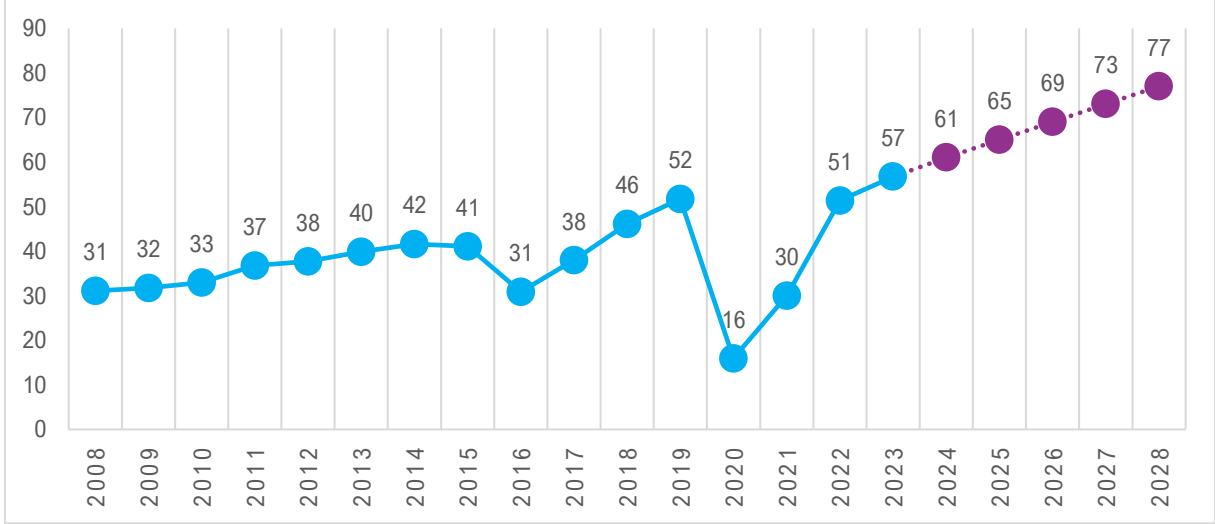
Şekil 2.1. Küresel turist sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve tahminler

Kaynak: UNWTO Ocak 2024; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tahminler 2024 yılından başlamakta olup tahminler yapılırken UNWTO baz senaryosu, Avrupa Seyahat Komisyonu öngörülleri ve uluslararası kuruluşların dünya ekonomisine yönelik büyüme beklentileri esas alınmıştır. 2025-2030 dönemi için Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan tahminler kullanılmıştır.

3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler

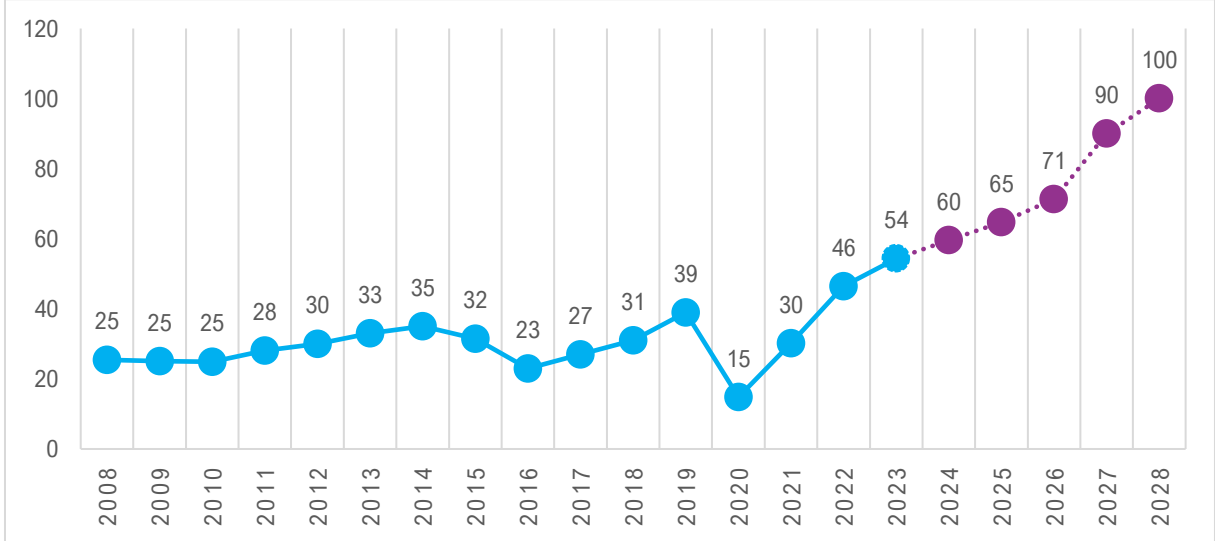
Önemli bir küresel turizm ülkesi olan Türkiye'de, turizm sektörünün gayri safi yurt içi hasılasına doğrudan ve dolaylı katkısı, uzun yıllar ortalamasına göre yaklaşık yüzde 11 seviyesindedir. Covid-19 salgını sonrası TGA tarafından yapılan etkili tanıtım, Güvenli Turizm Sertifika uygulaması ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratan Türk turizmi, "V" çıkışı yakalayarak hızla toparlanmış ve 2023 yılı itibarıyla rekor düzeydeki rakamlara ulaşmıştır. 2023 yılında Türkiye; yaklaşık toplam 57 milyon turisti sayısına ve 54 milyar ABD doları gelire ulaşmıştır (Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.).

Uyguladığı turizm stratejisi ve yenilikçi politikalar ile yakaladığı büyüme ivmesini devam ettirmeyi amaçlayan Türkiye, 2028 yılında toplam 77 milyon turisti ağırlamayı ve turizmden toplam 100 milyar ABD doları gelir elde etmeyi hedeflemektedir.

Şekil 3.1. Türkiye'nin yıllık ziyaretçi sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

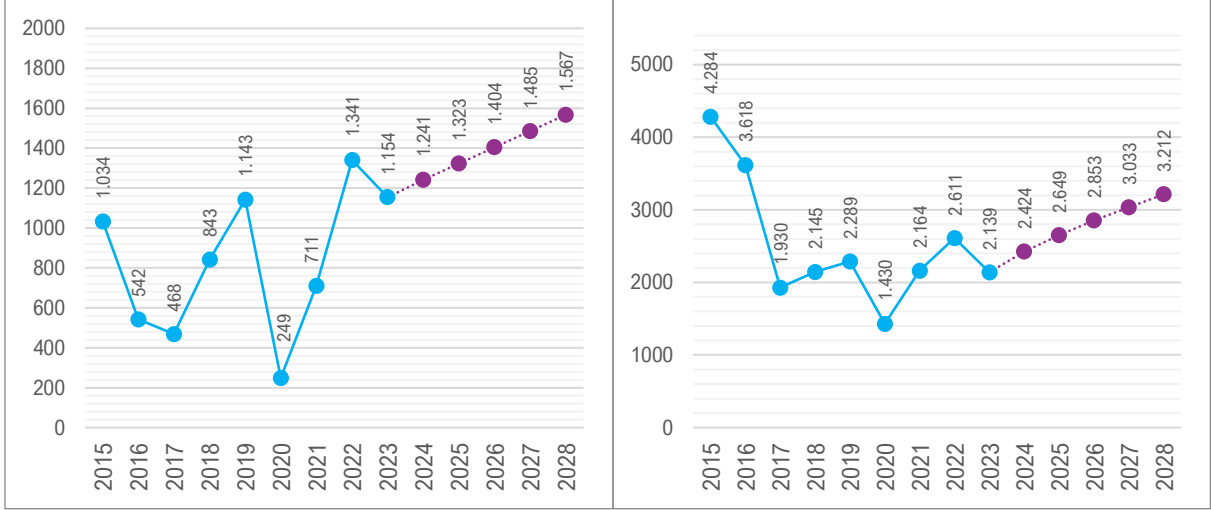
Şekil 3.2. Türkiye'nin turizm geliri (milyar ABD doları): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

4. İzmir Turizm Analizi

4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre 2023 yılında İzmir; yaklaşık 1,2 milyon yabancı, 2,1 milyon yerli olmak üzere yaklaşık toplam 3,3 milyon turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 2,06 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 35,3 olarak hesaplanmıştır. İlin 2028 yılı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 1,6 milyon kişi ve yerli turist için yaklaşık 3,2 milyon kişi olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.1.1.).

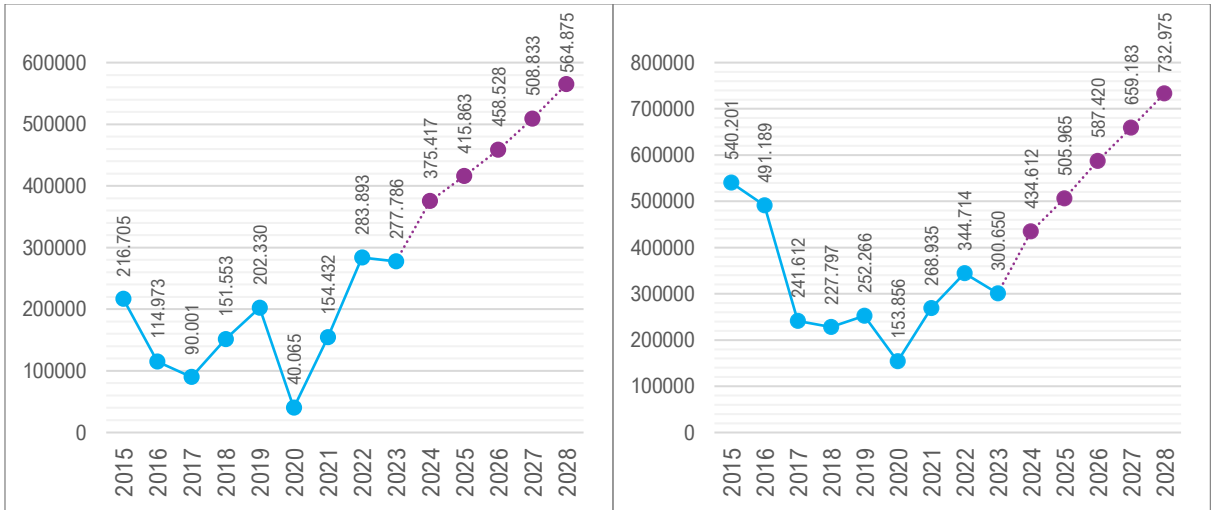
Şekil 4.1.1. İzmir'in ağırladığı yabancı (sol) ve yerli (sağ) turist sayısı ve tahminler (bin kişi)

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan turizm istatistikleri temel alınarak yapılan hesaplamalar, İzmir'in 2023 yılında yabancı turistlerden yaklaşık 277,8 milyon ABD doları, yerli turistlerden yaklaşık 300,7 milyon ABD doları gelir elde ederek turizmden bir yıl içinde yaklaşık olarak toplam 578,4 milyon ABD doları gelir elde ettiğini göstermektedir (Şekil 4.2.1.).

Turizm gelirlerinde İzmir, 2028 yılı itibarıyla yabancı turistlerden yaklaşık 564,9 milyon ABD doları, yerli turistlerden ise 733 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 1,29 milyar ABD doları gelir elde etme potansiyeline sahiptir.

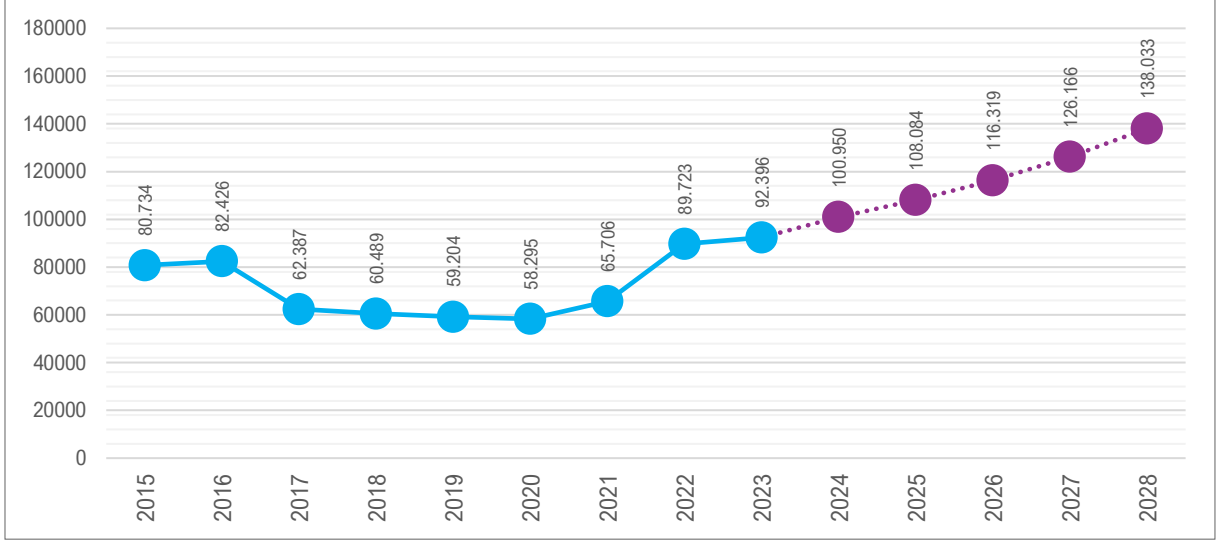

Şekil 4.2.1. İzmir'in yabancı (sol) ve yerli (sağ) turistlerden turizm geliri ve tahminler (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi

İzmir'de 2023 yılı itibarıyla toplam 1.755 konaklama tesisi bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesi ise 92.396'dır. Tesis doluluk oranı yüzde 35,3 ve ortalama geceleme 2,06'dır. İlin mevcut istatistikleri incelendiğinde, mevcut ivmenin devam etmesi koşuluyla 2028 yılında yatak kapasitesinde yaklaşık yüzde 49'luk bir artış göstereceği öngörülmektedir (Şekil 4.3.1.).

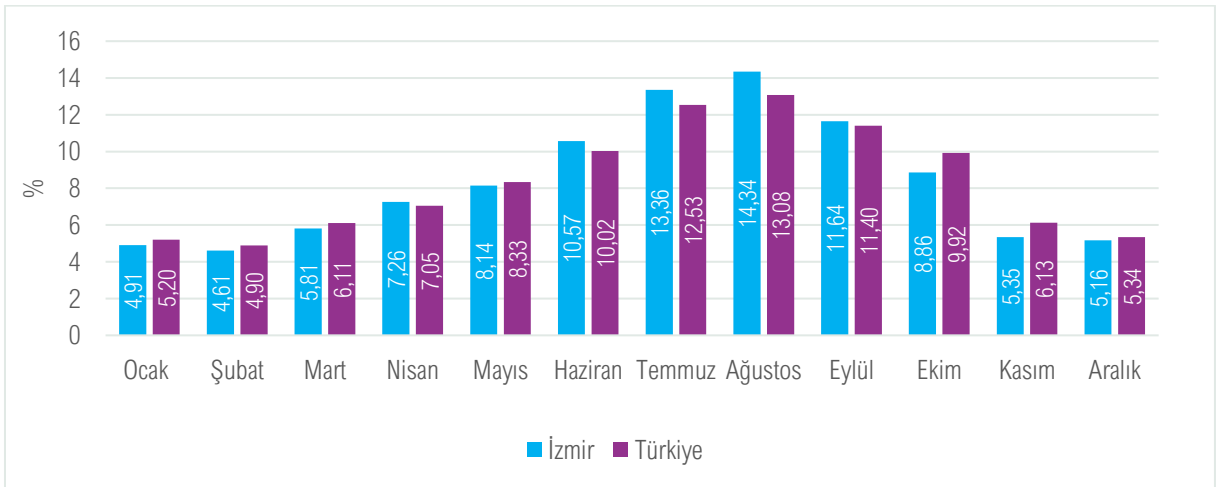

Şekil 4.3.1. İzmir'in yatak kapasitesi ve tahminler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi

Turizmin 12 aya yayılma hedefi, turizm arz kaynaklarının etkin kullanımı ve etkili tanıtım çabalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hedef, Türkiye Turizmi Ana Planı'nda üzerinde önemle durulan bir başlıktır. Türkiye turizmi ile İzmir turizminin mevsimsellik analizi Şekil 4.4.1.'de karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Buradan, Türkiye ile İzmir'in mevsimsellik dağılımında koşutluk olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Nisan, Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında İzmir'deki tesise gelişlerin Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği dikkati çekmektedir. İzmir'in bazı aylarda Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. İzmir ve Türkiye genelindeki mevsimsel turizm trendlerinin, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve turizm planlamacılarının pazarlama stratejilerini ve işletme planlarını belirlediği düşünüldüğünde, destinasyonların mevsimsel faktörleri dikkate almaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ildeki turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin yıl içine dengeli yayılması için ildeki turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve bazı turizm türü başlıklarındaki etkililiğin artırılması gerekmektedir.

Şekil 4.4.1. Türkiye ve İzmir karşılaştırmalı mevsimsellik durumu

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir. Veriler pandemi dönemi çıkarılmış 2017, 2018, 2019, 2022 ve 2023 yıllarına ait yerli ve yabancı tesise geliş toplam rakamlarıdır.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.5. İlin Turizm Türleri Analizi

İzmir ve çevresi, tarih boyunca coğrafi konumuyla, doğal güzellikleri ve tarihi ile dikkat çeken bir bölge olmuştur. Neolitik Dönem'den itibaren sürekli olarak insan yerleşimine sahne olmuştur. Özellikle Yeşilova Höyüğü Bornova'da, Ulucak Höyük Kemalpaşa'da ve Nemrut Höyüğü bu dönemde öne çıkan yerleşimler arasındadır. Batı Anadolu, Hitit Dönemi'nde "Assuwa" olarak adlandırılmıştır. Bu isim, günümüzde kullanılan "Asia" adının kökenlerinden birini oluşturmuştur.

İzmir'in turistik değeri içinde deniz-kum-güneş önemli bir yer tutmaktadır. Kent, girintili bir kıyı şeridine sahip olduğu için birçok doğal koy ve plaja ev sahipliği yapmaktadır. Bu nedenle, doğal bir liman özelliği olan İzmir'de Foça, Gümüldür, Çeşme ve Özdere gibi ilçeler, deniz turizminin en yoğun yaşandığı bölgelerdir. İzmir'deki doğal koylar, kentin yat turizmi potansiyelini artırmaktadır. Bunun yanında özellikle Çeşme Altinyunus ve Alaçatı, Çeşme Marina ile Seferihisar'daki Teos Marina, İzmir'deki yat turizminin önemli merkezlerindedir.

Deniz turizminden sonra bir diğer önemli turizm çeşidi ise kültür turizmidir. Selçuk; Antik Dönem'in önde gelen ticaret, din ve kültür merkezlerinden biri olan Efes Antik Kenti nedeniyle İzmir'in kültür turizmindeki önemli bir merkezlerinden biridir. Selçuk ilçesi, Artemis Tapınağı, Meryem Ana Evi, Yedi Uyuyanlar Mağarası, İsa Bey Camii, St. Jean Bazilikası ve Ayasuluk Kalesi gibi birçok önemli tarihî yapıyı da bünyesinde barındırır. Ayrıca Agora, Kadifekale, Urla'daki Klazomenai, Ahmetbeyli'deki Klaros, Foça'daki Phokaia Antik Kenti, Ürkmez'deki Lebedos, Aliağa'daki Kyme, Bayraklı'daki Smyrna, Çeşme'deki Erythrai, Sığacık'taki Teos ve Ödemiş'teki Hypaiapa gibi birçok tarihî miras da bu bölgede bulunmaktadır. Efes Antik Kenti ile Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı da UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Bu kapsamda Bergama, tiyatrosu, kutsal yolu, tapınakları, Asklepion'u ve Antik Dönem Kütüphanesi ile ünlüdür.

Ege ve İzmir mutfağı, tarih boyunca kuşaktan kuşağa aktararak önemli bir yere sahip olmuştur. İzmir mutfağı, zengin bir gastronomik çeşitliliğe sahiptir ve temelinde zeytinyağı, deniz ürünleri ve şarap bulunur. Özgün yapısıyla dikkat çeken bu mutfak kültürü, kente göçlerle gelen Giritlilerin ve Boşnakların kültürleri ile birleşerek zenginleşmiştir. Ayrıca Sefarad Yahudileri ve Levantenlerin katkılarıyla da çeşitlilik kazanmıştır. İzmir mutfağı, doğup büyüdüğü toprakların damak zevkleriyle şekillenmiş, hafif ve sağlıklı yiyeceklerden oluşmaktadır. Özellikle yenilebilir otlar İzmir mutfağında önemli bir yer tutar. 2024 itibarıyla ilde 33 adet yerel gıda ürünü coğrafi işaret ile tescillenmiştir.

İzmir, modern fuarcılığın başladığı ilk şehir olma özelliği taşımaktadır. Özellikle Gaziemir'de bulunan fuar merkezi kentteki fuarlar için çok uygun bir ortam sunmaktadır. Ayrıca birçok otel ve üniversitenin bünyesindeki salonlar, Türkiye'nin en büyük ve modern fuar merkezlerinden biri olan Fuar İzmir ve ile olan ulaşım zenginliği de ilde kongre turizmi için elverişli alt yapı sunmaktadır. İzmir çeşitli festivallere de ev sahipliği yapmaktadır. Alaçatı'da Ot Festivali, Kemalpaşa'da Kiraz Festivali, Torbalı'da Zeytin Festivali ve Geleneksel Urla Bağ Bozumu Şenlikleri bunlar arasındadır. Ayrıca Gurme İzmir-Ekoloji ve İzmir Organik Ürünler Fuarı gibi etkinlikler, İzmir'i hem gastronomi hem de fuar turizmi açısından önemli bir destinasyon hâline getirmektedir.

İzmir, tarih öncesi çağlardan itibaren medikal ve termal turizm için önemli bir merkez olmuştur. Ünlü hekim Galen ile markalaşmış Bergama Asklepeion'undan itibaren günümüzde de Bayındır, Balçova, Gülbahçe, Ilıca Gölü, Tavşan Adası, Şifne, Seferihisar, Bergama ve Çeşme gibi birçok bölgede çeşitli termal kaynaklar bulunmaktadır. İzmir; tüm turizm çeşitlerinin yanı sıra tarımsal faaliyetleri ile agroturizm ve kırsal turizme uygunluğu, Bozdağ Yamaçları ile kış sporlarına elverişli oluşu, özellikle trekking ve sörf turizmi ile öne çıkmasıyla önemli turizm destinasyonları arasındadır.

5. Destinasyon Risk Analizi

	Olasılık					Şiddet					Skor
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Küresel Riskler											
Ukrayna-Rusya Savaşının Uzaması			X					X			9
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaş'ın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore- Güney Kore Çekişmesi		X					X				4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvenlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16
Ülkesel Riskler											
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
Yerel Riskler											
Terör Riski		X						X			6
Sağlık (Hasta Tedavisi, Acil Müdahale)			X					X			9
Nitelikli Personel İstihdamı				X					X		16
Dolandırıcılık			X					X			9
Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Uyum Sorunu			X					X			9
Bazı Alt Destinasyonlarda Aşırı Turizm Talebi			X						X		12
Çevre Kirliliği ve Temiz Su Kaynaklarının Azalması				X					X		16
Radikal Akımlar		X					X				4
Deprem Riski ve Tsunami				X					X		16
Yapı Güvenirliği				X					X		16
Heyelan/Kaya Düşmesi/Çığ		X						X			6
Doğal Güzelliğin Yok Olması ve Çarpık Yapılaşma				X					X		16
Tek Pazara Bağımlılık			X					X			9
Kaçak Göçmenler				X					X		16
Güvensiz Şehir Algısı		X						X			6
Somut Kültürel Mirasın Tahribatı			X						X		12
Endemik Türlerin Yok Olma Tehlikesi			X						X		12
Katı Atık Bertaraf ve Su Arıtma Problemi		X						X			6
Sel/Taşkın/Su Baskını			X						X		12
Yangın (Orman ve Kentsel Yangınlar)				X					X		16
Meteorolojik ve İklim Değişikliği Kaynaklı Afetler			X					X			9
Endüstriyel Tesis Kazaları		X						X			6
Tıbbi Jeolojik Afetler		X						X			6

Risk Skoruması ve Risk Puanı Sonucu

		Şiddeti					RİSK SKORU	EYLEM
		Çok Ciddi 5	Ciddi 4	Orta 3	Hafif 2	Çok Hafif 1		
Olasılık	Çok Yüksek 5	Yüksek 25	Yüksek 20	Yüksek 15	Orta 10	Düşük 5	25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalıdır.
	Yüksek 4	Yüksek 20	Yüksek 16	Orta 12	Orta 8	Düşük 4	12, 10, 9, 8	DİKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmelidir.
	Orta 3	Yüksek 15	Orta 12	Orta 9	Düşük 6	Düşük 3	6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektirmeyebilir. Orta vadede çalışma yapılmalıdır.
	Düşük 2	Orta 10	Orta 8	Düşük 6	Düşük 4	Düşük 2		
	Çok Düşük 1	Düşük 5	Düşük 4	Düşük 3	Düşük 2	Düşük 1		

6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma

İzmir, coğrafi konumu ve turizm çeşitliliği dikkate alınarak Muğla, Aydın, Manisa ve Balıkesir illeriyle kıyaslanabilir. Ege Bölgesi'nin birinci, Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olan İzmir, Efes (Selçuk) ve Pergamon (Bergama) başta olmak üzere birçok antik kentle bezeli bir tarih ve kültür kentidir. Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı ve Efes UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alırken, Birgi Tarihî Kenti ve İzmir Tarihî Liman Şehri UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır. Bununla birlikte Birgi, Şirince ile birlikte UNWTO "En İyi Turizm Köyü" ünvanına sahiptir.

Diğer yandan yaklaşık 630 kilometreyi bulan kıyı uzunluğu ve bu kıyı şeridinin yaklaşık 100 kilometreyi bulan kısmının doğal plaj niteliğinde olması ve 63 mavi bayraklı plaja sahip olması, İzmir'i önemli bir deniz turizmi kenti yapmaktadır. Kruvaziyer gemi rotalarında yer alan İzmir Limanı, İzmir turizminin gelişiminde önemli paya sahiptir.

Erişilebilirlik, destinasyonlar için en önemli unsurlardan biridir. İzmir, deniz, hava, kara ve demir yolu ulaşım türlerinin dördüyle de ulaşılabilen bir kent olmasıyla da avantajlı bir destinasyondur. Her geçen yıl dünyanın farklı noktalarından Adnan Menderes Havalimanı'na direkt uçuşların artıyor olması ve yakın gelecekte Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren seferlerinin başlayacak olması İzmir'in turizm potansiyelini daha aktif kullanması adına olumlu göstergelerdir. İzmir, turistik tesisleşme ve yatak kapasitesi boyutlarıyla Muğla ilinin gerisinde yer alırken, sağlık turizmi (termal ve medikal), inanç turizmi, kültür turizmi-tur çeşitliliği, kongre turizmi, kruvaziyer turizmi gibi turizm türleriyle Ege Bölgesi'nin turizm potansiyeli en yüksek destinasyonu konumundadır. İzmir'in dünya turizm pastasından alacağı payı artırması için alternatif turizm çeşitliliğini artırması ve kentin turizm değerlerini daha etkili tanıtması gerekmektedir.

7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme

İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda yer alan tüm başlıklar, sürdürülebilir turizm anlayışını kapsayan ilkeler ve uygulamalar ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. Turizmde sürdürülebilirlik anlayışı ile yerel ekonomiye katkı sağlayarak yerel halkın refahını artırmak, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamlılığını sağlamak, turizmin hem çevre hem toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek, doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak ve ziyaretçilerin yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda il turizminin gelişmesi için;

- Turizmin doğal çevre üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- Turizmin kültürel miras üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- Turizmin yerel halkın sosyal ve ekonomik yaşamı üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- Etkili sürdürülebilir bir turizm yönetimi geliştirmek, ilkeleri benimsenmektedir.

İzmir, coğrafyası gereği doğal güzellikleri, tarihî ve kültürel değerleri ile eşsiz turizm destinasyonlarından biridir. Ancak kent içerisinde artan turizm faaliyetleri; doğal çevre üzerinde baskı oluşturmuş, olumsuz sonuçlar vermeye başlamıştır. Bu süreci yönetmek için öncelikle sürdürülebilir turizm ve sorumlu turizm ilkelerine bağlı kalarak turizm hareketlerinin gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Kent için hazırlanacak turizm master planlarının ve bu kapsamda uygulanacak politikaların da sürdürülebilirlik ilkelerine göre hazırlanması gerekmektedir.

Trafiğin yoğun olduğu İzmir merkezinde çevre dostu ulaşım araçlarına öncelik verilmesi, nüfusun yoğun olduğu merkez ve ilçelerde yeşil alan ve rekreasyon alanlarının artırılması gerekmektedir. Turizm işletmelerinde su ve enerji verimliliğini artıracak uygulamalar tüm ilde öne çıkarılmalı ve iş birlikleri oluşturulmalıdır. Bu bağlamda bir Ramsar alanı da olan Gediz Deltası'nın yapılaşma tehdidi altında olduğu ve alanın yapı alanı genişlemesinden olumsuz etkilendiği görülmektedir.

İzmir'de turizmin kültürel miras üzerindeki etkilerini azaltmak için koruma altına alınmış alanların sürdürülebilir yönetim ilkeleri ile yönetilmesi amacıyla turistlerin ve yerel halkın bilinçlendirilerek bu sürece dâhil olmaları sağlanabilir. Turistlere tarihî ve turistik yerleri ziyaret ederken sorumlu bir turist davranışına teşvik edici yönlendirmeler yapılabilir. Bu anlamda hem doğal hem de kültürel miras alanlarında yenileyici (rejeneratif) turizm uygulamalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir.

İzmir ve ilçelerinde turizm etkinliklerinde yerel halkın istihdamı çok önemlidir. Halkın bu konuda desteklenmesi, yerel işletmelerin tüm sürece dâhil edilmesi yerel ekonomik kalkınmayı güçlendirecektir. Bu durum, yoğun turizm sezonu dışında da kente sürdürülebilir gelir kaynağı oluşturacaktır. Bu kapsamda el sanatları, tarım, gastronomi gibi alanlarda yerel halk ile geliştirilen projelerin artırılması gerekmektedir. Bu sayede yerel halk olumlu yönde desteklenirken aynı zamanda turizmin çevre üzerindeki negatif etkileri azaltılabilir.

İlde Nif Dağı, Bozdağ, Mahmut Dağı ve Aydın Dağları en fazla endemik bitki sayısına sahip alanlardır. Buradan hareketle söz konusu bölgelerdeki yapılaşma ile turizmi geliştirme çabalarının da hassasiyetle yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilir özelliği öne çıkan Foça ve İzmir çevresinde rekreatif olta balıkçılığı geliştirilmeli ve amatör balıkçılık turnuvası Big-Fish uluslararası platformlarda tanıtılmalıdır. Ayrıca Alaçatı ve Foça'da rüzgâr sörfü, Seferihisar ve Çeşme'de dalış, Urla'da kano ve yarımadalarda kuş gözlemciliği turları düzenlenebilir.

Değişen doğa durumlarına uyum sağlamak ve sürdürülebilir yönetim ilkelerini etkin kılan bir yönetim şekli benimsemek, bölgenin doğal ve kültürel mirasının korunması açısından oldukça önemlidir. Bu noktada yerel halk, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek odaları gibi kentin tüm turizm paydaşlarının destinasyon yönetimi liderliğinde farkındalıklarını artırmaları önemlidir.

8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma

11'i merkezde, toplam 30 ilçesi olan şehrin ilçe ve köyleri köklü bir mutfak mirasına sahiptir. Her bir köy keşfedilmeyi bekleyen, geleneksel ve birbirinden farklı lezzetlere sahiptir. Bu zenginliğin yazılı ve görsel olarak kayıt altına alınması büyük önem arz etmektedir. 30 ilçenin tamamında ve bu ilçelere bağlı kırsal mahallelerde (köy) sözlü tarih çalışmaları yapılarak kapsamlı bir gastronomi envanteri çıkarılmalıdır.

İzmir'in ilçelerinin sahip olduğu geleneksel lezzetlerin bölge halkı ve kent ziyaretçileriyle buluşturulması amacıyla "İzmir Gastronomi Festivali" yapılması önerilmektedir. Fuar İzmir'de "Otuz ilçe otuz mutfak" sloganıyla organize edilebilecek İzmir Gastronomi Festivali'nin Türkiye'nin ve dünyanın en önemli gastronomi festivallerinden biri olma potansiyeli yüksektir. Bu festival; bir turizm etkinliği olmasının ötesinde unutulmaya yüz tutmuş geleneksel lezzetlerin yaşatılması ve İzmir'in saklı lezzetlerini genç nesille tanıştırmak adına önemli bir misyon üstlenmiş olacaktır.

İzmir, Şubat 2024 tarihi itibarıyla gastronomiye dair 33 coğrafi işaretli ürüne sahiptir. Köklü ve zengin bir mutfak kültürüne sahip olan kentin coğrafi işaret almayı hak eden birçok ürün ve yemeği vardır. Örneğin, adında kentin adını da taşıyan “İzmir köfte”nin dahi henüz coğrafi işaretli bir ürün olmayışı, söz konusu tespiti doğrular niteliktedir. Bu doğrultuda belediyeler başta olmak üzere odalar ve sivil toplum örgütlerinin bölgenin geleneksel ürünlerine ilişkin coğrafi ürün başvurusu yapması önerilmektedir. Bu noktada şehrin önce UNESCO Yaratıcı Şehirler Ulusal Listesi’nde, ardından da UNESCO Yaratıcı Şehirler Listesi’nde gastronomi alanında yer almayı hedeflemesi gerekmektedir.

İzmir’de hizmet sunan 15 restoran, 2023 yılında Michelin Rehberi’ne girme başarısı göstermiştir. Michelin Rehberi’nde yer alan restoranlar, yerel lezzetlerin dünyaya açılan kapısı olarak nitelendirilebilir. Bu restoranların menülerinde yerel mutfak lezzetlerine daha fazla yer vermeleri, İzmir mutfağının tanıtımında etkili olacaktır. Yiyecek-içecek işletmelerinin mutfaklarında istihdam edilen nitelikli iş gücünün üretim niteliği ve verimliliğinin yanı sıra menüde yer alan yerel ve ulusal lezzetlerimizin orijinalliğinin korunmasında önemli bir katkı sunmaktadır.

Önlisans programları arasında yer alan Aşçılık Programları özellikle operasyonel boyutta işletme mutfakları için vazgeçilmez istihdam kaynağı durumundadır. Ancak İzmir’de eğitim veren devlet üniversiteleri bünyesinde lisans düzeyinde üç Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü varken, söz konusu üniversitelerin hiçbirinde önlisans düzeyinde Aşçılık Programı bulunmamaktadır. İlgili üniversitelerin bu eksikliğin giderilmesine yönelik harekete geçmeleri önerilmektedir.

Geleneksel lezzetlerin korunmasında doğal yöntemlerle üretilmiş yöresel ürünlerin kullanılması esastır. Bölge çiftçisinin organik üretim yapma konusunda desteklenmesi ve ürünlerini doğrudan tüketiciye pazarlayabilecekleri yerel pazarların kurulması önemlidir. İzmir’de çeşitli noktalarda yerel pazarlar kurulmaktadır ancak bu pazarların sayılarının ve denetimlerinin artırılması önerilmektedir.

Karşıyaka Belediyesi tarafından iki yıldır organize edilen “Karşıyaka Ayaküstü Lezzet Günleri”, katılımcılarına İzmir sokak lezzetlerini tattırmanın yanı sıra atölye ve söyleşilerle ziyaretçilerine keyifli deneyimler sunmaktadır. Söz konusu organizasyonun gerek içeriğinin zenginleştirilmesi gerekse yerli ve yabancı katılımcı sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Diğer yandan benzer içerikli ve yerel lezzetler temalı festivallerin, Kınık ve Kiraz gibi ilçelerde organize edilmesi, adı geçen ilçelerin ve mutfak kültürlerinin tanıtımında etkili olacaktır.

Slow Food hareketinin dünyada yok olma tehlikesi altında olan gıda ürünlerinin korunması amacıyla yürüttüğü sürdürülebilirlik projesi olan Uluslararası Nuh’un Ambarı (Ark of Taste) Listesi’nde İzmir’den 14 ürün yer almaktadır. Bu ürünler; İzmir tulum peyniri, Armola peyniri, Kopanisti peyniri, hurma zeytin, Erkence sızma zeytinyağı, geleneksel boyoz, karabaşotu (yabani lavanta) reçeli, Foça tarhanası, Bardacık inciri, Foça çekme makarnası, Foça karası (üzüm), Kozak çam fıstığı helvası, Sakız koyunu, sakızlı tarhanadır. İzmir’in Uluslararası Nuh’un Ambarı (Ark of Taste) Listesi’nde yer alan bu ürünlerinin kullanılmasıyla hazırlanan yemek temalı bir yemek yarışması yapılabilir.

9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma

Akıllı turizmin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için geniş ve ulaşılabilir internet erişimi, akıllı şehir ve akıllı teknoloji uygulama yazılımları, veri toplama birimleri ve kurumlar arası anlaşma protokoller gibi çeşitli unsurlara ihtiyaç vardır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, dünya çapında 152 şehri birbirine bağlayan Açık ve Çevik Akıllı Şehirler (OASC-Open and Agile Smart Cities) topluluğuna katılarak akıllı şehir olma çabaları

kapsamında “Visitİzmir Dijital Turizm Rehberi” adlı akıllı turizm mobil uygulamasını kullanıma sunmuştur. Visitİzmir Dijital Turizm Rehberi, İzmir’in taşınabilen ve taşınamayan tüm turizm ve kültür varlıklarının ve tüm turizm çeşitlerinin tanıtımı amacıyla hazırlanmıştır. Aynı zamanda kenti ziyaret eden turistlere kişisel rehber olması amacıyla hazırlanmış bir mobil uygulama olarak kullanılmaktadır. Bu uygulama ile ziyaretçilere kolaylık sağlanmakta ve turistik ürünlerin tanıtılmasına yardımcı olunmaktadır. Aynı zamanda WizmirNET ile kent içerisinde ücretsiz kablosuz internet hizmeti verilmektedir. Ayrıca Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı tarafından geliştirilen Goİzmir internet sitesi ve sosyal medya hesapları, İzmir şehrini tanıtmak ve ziyaretçilere rehberlik etmek amacıyla oluşturulmuş, resmî bir tanıtım platformudur. Bu internet sitesi, İzmir’deki turistik yerler, etkinlikler, restoranlar, konaklama seçenekleri ve şehirde yapılacak aktiviteler gibi bilgileri içermektedir. Bu platform, İzmir’i ziyaret etmeyi planlayan veya şehirdeki olanakları keşfetmek isteyen kişiler için değerli bir kaynak sağlamaktadır. Bu uygulamaların yanı sıra İzmir’i ziyaret etmek isteyen turistler için önemli turistik noktaların tercih edilebilirliğini artırmak amacıyla artırılmış gerçeklik teknolojisi ile kısa sanal turlar kullanıma sunulabilir.

Turizm çeşitlerinin artması ve turistlerin daha da bilinçlenmesi ile sürdürülebilir turizm, oldukça önem kazanmaya başlamıştır. Turistler gittikleri destinasyonlarda kalabalık, hava kirliliği, deniz suyu temizliği, trafik sıkışıklığı, enerji tüketimi ve sürdürülebilir turizm sertifikalarının bulunması gibi durumlara önem vermektedir. Bu kapsamda akıllı sensörler ve veri analitiği kullanılarak turistik alanlar için bilgilendirmeler yapılabilir. Aynı zamanda kent merkezinde ve yoğun turistik noktalardaki trafik sorunlarını azaltmak amacıyla akıllı otopark sistemleri ve trafik yönetimi uygulamaları kullanılabilir. İzmir kenti mevcut akıllı turizm uygulamaları ile önemli bir giriş yapmıştır. Daha fazla akıllı turizm teknolojilerine entegre olması gereken İzmir, bu sayede rekabet avantajı kazanacak ve tercih edilebilirliğini artıracaktır.

10. Tematik Rotalar Geliştirme

Efeler Yolu Rotası’nın Tamamlanması: Efeler Yolu, İzmir’in Bornova, Kemalpaşa, Bayındır, Ödemiş, Kiraz, Beydağ, Tire ve Selçuk ilçelerinin yaylalarından, kırsal mahallelerinden geçen, 27 ana, bir alternatif etap olmak üzere toplam 28 etap ve yaklaşık 500 kilometre uzunluğunda işaretli bir yürüyüş ve kültür rotasıdır. Efeler Yolu’nun 28 etabından 3 tanesi tamamen hazır durumdadır. Diğer etapların tamamlanması gerekmektedir. Rotanın, Efeler Yolu Projesi’nin Orman Genel Müdürlüğü tarafından Eko Turizm Alanı olarak rota tescil süreci tamamlanmaya kadar koruma altına alınması önem arz etmektedir. Uluslararası sporcuların da katılımıyla gerçekleştirilecek İzmir Sky Running ve Ultra Maraton gibi organizasyonlarla Efeler Yolu Rotası’na uluslararası boyut kazandırılabilir. Diğer yandan Efeler Yolu Projesi kapsamında hayata geçirilen pasaport uygulaması dijital ortama aktarılabilir. Böylece katılımcıların hikâyelerini dijital ekranda paylaşması sağlanabilir ve daha sonraki aşamada yayına dönüştürülmesi planlanabilir.

Karaburun-Çeşme-Sığacık-Akarca Dalış Rotası’nın Geliştirilmesi: İzmir, zengin su altı flora ve fauna çeşitliliği ve alanında uzman birçok dalış merkeziyle dünyanın en iyi serbest ve donanımlı dalış merkezlerinden biri konumundadır. Bu doğrultuda “Karaburun-Çeşme-Sığacık-Akarca Dalış Rotası” geliştirilebilir. Bu rotada, batıklara yapılacak dalışlara ek olarak flora ve fauna temalı dalışlarla ürün portföyü zenginleştirilebilir.

Yarımada Zeytin ve Bağ Rotalarının Diğer Turizm Aktiviteleriyle Zenginleştirilmesi: Anadolu’nun kadim ağaçlarından biri olan zeytin, barışın ve sağlıklı beslenmenin simgesi olarak önemini bütün medeniyetler boyunca korumuştur. Yaşları 300 ile 2000 yıl arasında değişen 68 anıt zeytin ağacı, Urla Yarımadası’nın kadim zeytin kültürünün en önemli göstergelerinden biri durumundadır. İzmir’in Urla ilçesinde yer alan Klazomenai Antik Kenti dünyanın bilinen ilk

modern zeytinyağı işliğidir. Güzelbahçe, Çeşme, Seferihisar, Menderes ve Selçuk ilçe sınırları dâhilinde uzanan rotalarda, eski zeytinyağı işlikleri ve anıt zeytin ağaçları yer almaktadır. Söz konusu zeytin rotaları, mevsimin uygunluğuna göre katılımcıların zeytin hasadını deneyimleyebilecekleri, aktif zeytinyağı değirmenlerini ziyaret edebilecekleri, tadım etkinlikleri yapıp zeytinyağı ve diğer zeytin ürünleri alışverişi yapabilecekleri paket turlara dönüştürülebilir. Söz konusu turların kimi etaplarının doğa yürüyüşleri veya bisikletlerle tamamlanacak şekilde organize edilmesi, tur katılım taleplerine olumlu yansiyabilecektir.

Anadolu; üzüm yetiştiriciliğinin ve kuru üzüm, pestil, pekmez, sirke ve şarap gibi üzüm kaynaklı ürünlerin ana vatanı durumundadır. Üzüm, İzmir için de kadim tarımsal ürünlerden biridir ve İzmir, hâlen Türkiye'nin gerek sofralık gerekse şaraplık üzüm üretim merkezlerinden biridir. Urla, Selçuk, Foça, Çeşme, Menderes, Karaburun ve Torbalı bağları, yüksek miktar ve kalitede üzüm üretim merkezleri arasında yer almaktadır. Şarap turizmi dünya turizm hareketliliğinde önemli bir yere ve trendi yükselen bir konuma sahiptir. İzmir'in bu pastadan hak ettiği payı alabilmesi için Beyler-Orhanlı-Yeniköy-Çatalca-İstasyon Bağ Rotası, Çeşme-Bağlararası-Ovacık-Manastır Bağ Rotası, Karaburun-Eğlenhoca-Kösedere-Aşağı Ovacık-İncik Bağ Rotası, Payamlı-Kavacık-Efemçukuru-Çamtepe-Gödençe Bağ Rotası, Selçuk-Çamlık-Gökçealan Bağ Rotası ve Urla-Kuşçular-Yağcılar Bağ Rotası geliştirilerek daha aktif hâle getirilebilir. Bu rotalar da doğa yürüyüşleri, dağ bisiklet turları, gastronomi temalı etkinlikler ve antik kent ziyaretleriyle zenginleştirilip yeni ve daha kapsamlı paketler oluşturulabilir.

Foto Safari Rotalarının Geliştirilmesi: İzmir; panoramik manzaraları, tarihî sokakları, renkli çarşı ve pazarları, tarihî yapıları ve antik kentleri, su altı flora ve fauna zenginliği ve Kuşcenneti, festivalleri ve benzer kültür-sanat etkinlikleri gibi değerleriyle fotoğrafçılık rotası oluşturulmaya son derece uygun bir şehirdir. Bu doğrultuda “İzmir Antik Kentler ve Tarihî Yapılar Rotası”, “İzmir Kuşcenneti Rotası”, “İzmir Kemeraltı Çarşısı Tarihî Yapılar Rotası”, kentin farklı yüksek noktalarından fotoğraflanabileceği “İzmir Panorama Rotası” gibi rotalar oluşturulabilir.

Coğrafi İşaretli İzmir Lezzetleri ve Kemeraltı Lezzet Durakları Rotaları: İzmir, sadece kent merkezinde değil, kırsalda da geniş bir lezzet ve sofralık kültürünü barındırmaktadır. Tarihî Kemeraltı Çarşısı'nda, İzmir lezzetlerinin sunulduğu, birçok tarihî işletme hizmet vermektedir. Hâlihazırda küçük gruplara, bu işletmelerin ziyareti odaklı Kemeraltı Gastronomi Turu hizmeti sunan az sayıda rehber vardır. Ancak alanın uzmanlarının katılımıyla oluşturulacak “Kemeraltı Lezzet Durakları” rotasına/rotalarına gereksinim vardır. Diğer yandan, Tire şiş köfte, Ödemiş köftesi, İzmir boyozu, İzmir gevreği, İzmir kumrusu, İzmir lokması, İzmir şambalisi, Bademli koruk şerbeti, Bergama köftesi, Beydağ simit dürüm, Bozdağ kestane şekeri gibi İzmir'in coğrafi işaretli lezzetlerinin sunulduğu işletmeleri kapsayan “Coğrafi İşaretli İzmir Lezzetleri Rotaları” oluşturulmalı ve bu rotalar seyahat acentelerinin portföylerine alınmalıdır.

11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma

Coğrafi konumu gereği doğal güzellikleri ile Türkiye'nin en çok tercih edilen turizm destinasyonlarından biri olan İzmir için peyzaj düzenlemeleri büyük önem arz etmektedir. Yerel halkın ve turistlerin yaşam kalitesini artırmak ve turizm deneyimlerinden memnun olmalarını sağlamak için kent içerisinde bulunan rekreatif alanların artırılması gerekmektedir.

Efeler Yolu Tematik Rotası ve tematik rota olabilecek ilgili rotaların çevre ve peyzaj düzenlemelerinin kent dokusuna uygun bir şekilde yapılması önerilebilir. Rekreatif alanlar için çocukların ayrı etkinlik alanları, gençlik için spor etkinliği alanları ve orta yaş ve üzeri için tercih edilebilir, farklı alanlar planlanabilir.

İzmir ilçelerine yönelik önerileri özelleştirmek gerekirse; Bornova ilçesi, yeşil alanlarının fazlalığı ve genç nüfus oranı yüksek bir ilçedir. Bornova çevresinde özellikle gençlerin ve öğrencilerin zaman geçirebileceği, açık hava etkinliklerinin düzenlenebileceği uygun peyzajlı alanlar oluşturulabilir.

Urla ilçesi, küçük sahil kasabaları ve bağları ile dikkati çekmektedir. Burada agroturizm ve agriturizm ile kırsal alanlar korunarak farklı rekreatif alanlar yaratılabilir. Ayrıca bağ rotalarında tadım etkinlikleri ve eğitsel atölye alanları için rekreatif alanlar oluşturulabilir. Bu girişimler doğal peyzaj alanlarının öne çıkmasını sağlamaktadır.

Bayraklı ilçesi ise hızla gelişmekte olan ilçelerden biridir. Bu ilçede peyzaj projeleri ve kentsel dönüşüm ile yeşil alanlar artırılmalıdır. Çevrede açık hava spor ve dinlenme alanlarının yapılması önerilebilir.

İzmir'in Menemen ilçesi ise el sanatları, tarihî ve kültürel dokusu ile öne çıkmaktadır. Çömlek üretim sürecinin doğal ortamında ziyaretçi ile paylaşılması ve buna uygun peyzaj düzenlemesi oluşturularak eşsiz el sanatı deneyiminin yaşanması sağlanabilir. İzmir'in merkezinde ve ilçelerinde rekreatif alanların kent kültürüne uygun, kent peyzajının ise kent dokusuna uygun bir şekilde planlanması kentin tercih edilebilir olmasını, turizm deneyimlerinin kalitesinin artmasını, yerel halkın yaşam kalitesinin artmasını ve kentin sürdürülebilir kalkınmasını sağlayabilir.

12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma

Deneyimsel turizm aktivitelerine olan ziyaretçi talebi, her geçen gün artmaktadır. İzmir; coğrafi konumu, iklim özellikleri, tarihî geçmişi ve kültürel birikimiyle birçok deneyimsel turizm türü için zengin bir alt yapıya sahiptir. Kent ziyaretçilerinin zeytin hasadında ve zeytinyağı değirmenlerinde yağ üretim süreçlerinde bulunmaları, üzüm hasadına katılmaları ve şarap fabrikalarında şarap üretim süreçlerini deneyimlemeleri sağlanabilir. Menemen ilçesi çanak-çömlek üretimine ilişkin eski merkezlerden biridir. İzmir ziyaretçilerinin çömlek üretim sürecine katılımlarının sağlanması ve akabinde toprak kaplarda yöresel yemek yapmayı deneyimlemeleri organize edilebilir.

Bir diğer alternatif olarak balıkçılık, İzmir için çok eski bir geçim kaynağıdır ve Dikili'den Selçuk'a kadar kıyı şeridinde onlarca balıkçı barınağı vardır. Kenti ziyaret eden turistlerin balıkçı tekneleriyle ağ atma-çekme sürecine katılmaları ve yakaladıkları deniz ürünlerini yerel balık mezatlarında satmaları sağlanabilir.

İzmir gerek küçükbaş gerekse büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde önde gelen kentler arasında yer almaktadır. Özellikle Karaburun Yarımadası keçi besiciliği konusunda İzmir'in önemli bölgelerinden biridir. Kent ziyaretçilerinin keçi otlatma, sağım ve keçi sütünden yoğurt, peynir, dondurma vb. gibi ürünleri üretme süreçlerine katılımları sağlanabilir. İzmir için bir diğer deneyimsel turizm alternatifi ise kentin tarla tarımı üretiminde önemli yeri olan Seferihisar, Menderes, Torbalı, Selçuk, Tire ve Ödemiş ilçeleri kırsalında ziyaretçilere mevsimin uygunluğuna göre tarla tarımının dikim, çapalama, sulama, hasat gibi süreçlerine katılımlarına yönelik turistik hizmetler olacaktır.

Ziyaretçilerin, İzmir'in somut olmayan kültürel miraslarından geleneksel el sanatları arasında yer alan ahşap oymacılığı, alevde mandrelle sıcak cam sanatı, bakır tel işlemeciliği, bakır işleme, beledi dokuması, Bergama bezi, bıçakçılık, camaltı resim sanatı, çömlekçilik, ebru sanatı, folklorik giysili kitre bebek, geleneksel Bergama parşömeni gibi ürünlerin üretim süreçlerine katılmaları sağlanabilir.

13. Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme

Birçok kent gibi İzmir’de de hediyelik eşya olarak magnet, sabunlar, takılar ve ufak hediyelik eşyalar mevcuttur. Mevcut hediyelik eşyaları çeşitlendirmek amacıyla aşağıdaki öneriler sunulabilir.

Yerel El Sanatları Ürünleri: İlçede yerel ustaların yaptığı çömlek ve çini sanatı ürünlerinden ufak hediyelikler oluşturulabilir. Tabaklar, vazolar, anahtarlıklar gibi ürünler destinasyonun kültürel kimliğini de tanıtmaya yardımcı olabilir.

Zeytin ve Zeytinyağı Ürünleri: Mevcuttaki çok çeşitli sabun vb. hediyeler dışında, bu tema kullanılarak yapılan tekstil ürünleri, esanslı defterler gibi ürünlerle ürün çeşitliliği artırılabilir. Ayrıca kozmetik ürünlerde de kullanılarak doğala dönüş trendi ile pazarlanabilir.

Yöresel Tekstil Ürünleri: Yörenin dokusunu gösteren, yerel halkın geleneksel kıyafetlerinden ufak parçalar, hediyelik eşya olarak pazarlanabilir. Eşarplar, şallar ve çantalar bu açıdan değerlendirilebilir.

Coğrafi İşaretli Ürünler: İzmir’de 2024 yılı itibarıyla 40 adet coğrafi işaretli ürün bulunmaktadır. Bu ürünlerden 33’ü gastronomi ürünlerinden; 6’sı ise el sanatı ürünlerinden oluşmaktadır. Coğrafi işaretli 6 el sanatı ürününün tescili ön plana çıkarılarak hediyelik eşyalar tasarlanabilir. Üretimi ve maliyeti yüksek olan coğrafi işaretli ürünlerin, daha küçük formlarda tasarlanarak satın alımı kolaylaştırılabilir.

Dokuma Ürünleri: Ödemiş ipeği ve Tire Beledi dokuması menşe adı ile coğrafi işaret tescili almış, el sanatı ürünüdür. Sadece şal ve eşarp olarak değil, daha küçük ve düşük fiyatlı formlarda (toka, takı, anahtarlık vb.) kullanılabilir.

Bergama Kâğıdı: Tarihi değerlerle tema oluşturulmuş defterler ve duvar kâğıtları hediyelik eşya olarak pazarlanabilir.

Gastronomik Ürünler: Coğrafi işaret tescili almış 33 gastronomi ürünü, küçük formlarda hediyelik eşya kutuları ile satışa sunulabilir. Ayrıca yerel restoranlarda menülere eklenerek satışı yapılabilir, yapım atölyeleri sonrasında hediye olarak turistlere pazarlanabilir.

14. Sağlık Turizminde Yükselen Bölge Olma

İzmir, tarih öncesi çağlardan beri sağlık turizmi alanında bilinen bir destinasyon olmuştur. İl hâlihazırda hem medikal turizm hem de termal turizme yönelik önemli bir potansiyele sahiptir. Tıp biliminin sembolü olarak kabul edilen, çift yılanın sembolize edildiği sütun, Bergama Asklepionu’nda bulunmaktadır. Ayrıca eczacılığın başlangıç noktası olarak bilinen İzmir, Cumhuriyet Dönemi’nde de termal ve sağlık turizminde akla ilk gelen kentlerden biri olarak literatürde geçmektedir. İzmir’in mevcut sağlık turizmi kapasitesine bakıldığında, Türkiye’deki aktif ve kullanılabilir durumdaki 410 termal kaynağın 53’ü İzmir’de, 123’ü ise Ege Bölgesi’nde bulunmaktadır. İzmir’de farklı büyüklüklerde 56 hastane bulunmaktadır. Bütün bu veriler kapsamında İzmir’de farklı turizm türleri ile diğer sektörleri harekete geçirecek turizm çeşidi olarak sağlık turizmi seçilerek, alt dallarında ise medikal turizm ile üçüncü yaş turizmi üzerine yoğunlaşılabilir. Bu kapsamda en önemli nokta paydaşlar arasında iletişimi sağlamaktır. Bunun için yerel halk, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri, tüm turizm işletmeleri birlikte çalışarak destinasyonun potansiyeline uygun pazarlama araçları ile çalışmalıdır. Hedef kitle doğru bir şekilde belirlenerek ulusal ve uluslararası platformlarda pazarlama stratejileri geliştirilmelidir. Sağlık kurumlarının, medikal ve termal tesislerin alt yapısı güçlendirilerek modernize edilebilir, uluslararası standartlara uygun hâle getirilebilir. Fakat her ne kadar alt yapı iyileştirilse de sağlık turizmi, insan

gücü ile hizmet veren bir sektör olduğundan nitelikli eleman çok önemlidir. Üçüncü yaş turizminin İzmir için önemi çok yüksektir. Öncelikle bu turizm çeşidinin potansiyelini yükseltmek için yaşlı dostu konaklama hizmeti sunmak, sağlık hizmetlerini geliştirmek ve hedef yaş grubuna uygun rekreasyon ve sağlık etkinlikleriyle hizmeti zenginleştirmek (zihinsel ve fiziksel etkinlikler, geziler vb.) oldukça önemlidir. İzmir'in Narlıdere ilçesi, sakin kıyıları ve ormanlık alanlarıyla üçüncü yaş turizmi için değerlendirilebilir. Sağlık tesisinin yanı sıra uzun konaklama ve kolay ulaşım imkânları sağlanarak üçüncü yaş grubu için kolay erişim sağlanabilir. Güzelbahçe ilçesi ise sakin atmosferi ile üçüncü yaş tatili için uygun bir destinasyondur. Bu ilçede doğa turları, sağlık odaklı aktiviteler ve eğitimler düzenlenerek turizm hareketliliği artırılabilir. Genel değerlendirilmeye bakıldığında İzmir'de medikal ve termal turizm için online platformlarda sanal turlar sunularak potansiyel ziyaretçiler destinasyona çekilebilir. Medikal turizm ve üçüncü yaş turizmi ile ilgili bilinçlendirme eğitimleri verilmeli, sağlık, güvenlik ve yaşam kalitesi konularında potansiyel ziyaretçiler bilgilendirilmelidir.

15. Germiyan Köyünü UNWTO En İyi Turizm Köyü Ünvanı İçin Hazırlama

Germiyan; Türkiye'nin ilk "Slow Food Köyü"dür ve Slow Food hareketini tanıtmak ve köyün değerlerini uluslararası alanda ön plana çıkarmak amacıyla dâhil olduğu Bardacık Birliği'ne ev sahipliği yapmaktadır. Germiyan; 2016 yılında imzalanan protokolle başlayan bir yıllık hazırlık sürecinin ardından, 2017 yılında resmen Slow Food Köyü ilan edilmiştir. Bu sayede köy, kültürel, doğal ve tarihsel mirasını korurken yerel ürünlerini de koruma altına almıştır. Germiyan köyünün En İyi Turizm Köyü olması kapsamında aşağıdaki süreçler takip edilebilir:

- **Turizm Alt Yapısının Geliştirilmesi:** Turistlerin konaklayabileceği ve tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği konaklama tesisleri, yerel yönetim, yatırımcılar ve diğer kurumların desteği ile iyileştirilmeli, restoranların kalitesi artırılmalı ve ihtiyacı karşılayabilecek, küçük çaplı sağlık desteği alanları kurulmalıdır.
- **Yerel ve Kültürel Değerlerin Tanıtımı:** Köyün sahip olduğu yerel yiyecekler, el sanatı ürünleri, geleneksel oyunlar, hikâyeler vb. unsurlar turistlere sunulmalıdır.
- **Turizm Deneyimini Geliştirme ve Tatmin Sağlama:** Turistlerin turizm deneyimi yaşamaları sağlanmalıdır. Geleneksel sanat atölyeleri, gastronomi atölyeleri, doğa yürüyüşleri, agroturizm, yerel şenlik kutlamaları vb. gibi etkinliklerle deneyim oranı yükseltilmelidir.
- **Tanıtım ve Pazarlama:** Köy için farklı dillerde hazırlanmış tanıtım materyalleri oluşturulmalıdır. İl ve ilçe belediyelerinin destekleri ile turizm fuarlarına katılarak köyün tanıtımı sağlanabilir.
- **Eğitim ve Bilinçlendirme:** Köy sakinleri turizm ve turistler konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Germiyan köyünün En İyi Turizm Köyü olma sürecinde en önemli unsur, yerel halkın turisti kabul etmesi, turizm deneyimlerinde turistle iletişim kurabilmesidir.

Bu stratejik adımların yanı sıra Germiyan köyü pazar yerinde turistlere yönelik yerel etkinlikler planlanabilir. Bu etkinlikler yerel tohum şenlikleri, gastronomi atölyeleri, panel ve söyleşiler olarak çeşitlendirilebilir. Germiyan köy evlerinin köy tanınırlığı için önemi çok yüksektir. Köy evlerinin cephe bakımlarının düzenli yapılması sağlanabilir. Yerel gastronomi ürünlerinin (otlu börek, Kopanisti peyniri, bazına, pirinçli mantı) yerel restoran menülerine eklenmesi önerilebilir.

16. Smyrna, Efes ve Bergama'da Hristiyan ve Musevi Pazarına Odaklı İnanç Turizmini Geliştirme

İzmir, tarih boyunca farklı kültürlerin bir arada yaşadığı, kültürel olarak zengin bir coğrafya olmuştur. Bu kültürel zenginlik, üç semavi dine inananların varlığıyla birlikte inanç çeşitliliğini de beraberinde getirmiştir. Günümüzde İzmir, Hristiyanlık, İslamiyet ve Musevilik gibi farklı dinlere ait eserleri ve mekânları bünyesinde barındırmaktadır. İnanç turizmi kapsamında Smyrna, Efes ve Bergama kiliseleri ile sinagogların etkili bir şekilde tanıtılması için İzmir'de şu adımlar atılabilir:

- Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetleri: Smyrna, Efes ve Bergama kiliseleri ile sinagogların tarihi ve kültürel mirası, dijital turizm uygulamaları ile turistlere tanıtılmalıdır.
- Alt Yapı ve Çevre Geliştirme: Kiliselerin ve sinagogların çevresi düzenlenmeli ve ziyaretçilerin destinasyonda geçirdikleri zaman artırılmalıdır. Bu kapsamda alt yapıyı iyileştirmek, turizm deneyimini artırabilir. Çevredeki park alanı, dinlenme alanları, tuvaletler ve temel ihtiyaçların bulunduğu mağazalar gibi gerekliliklerin varlığı deneyimi iyileştirebilir.
- Projeler: Restoranlar, acenteler, oteller ve yerel işletmeler ile birlikte ortak projeler yapılabilir.
- Eğitim ve Bilinçlendirme: Turizm çalışanları ve yerel halk kilise ve sinagogların tarihi hakkında bilgilendirilebilir ve bu değerlerin önemini anlamaları için bilinçlendirilmeleri sağlanabilir.
- Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları: Kilise ve sinagogların çevreleri iyileştirilebilir, sürdürülebilir turizm ilkeleri benimsenebilir.
- İnteraktif ve Yapay Gerçekliğe Dayalı Deneyimler: Rekonstrüksiyonlar, sanal turlar, interaktif sergiler ve dijital rehberlik uygulamaları ile ziyaretçilere farklı deneyimler yaşatılarak ilgi çekilebilir.
- Kültürel ve Sanatsal Etkinlikler: Sinagog ve kiliselerin çevresinde kültürel ve dinî etkinlikler düzenlenebilir. Aynı zamanda tiyatro gösterimleri, söyleşiler ve paneller ile yoğun sezonlar dışında ziyaret süresi uzatılabilir.

17. Alsancak Limanı'nı Kruvaziyer Turizmde Yükselen Bir Değer Haline Getirme

Aşağıdaki adımların atılması durumunda Alsancak Limanı, İzmir'in en önemli limanlarından olabilecek ve yükselen turist trafiği ile şehrin kruvaziyer turizm geliri artabilecektir.

- Hizmet, Alt Yapı ve Eğitim: Öncelikli olarak Alsancak Limanı'nın alt yapısının iyileştirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Kruvaziyer gemilerinin rahatlıkla demirleyebileceği terminal alanının oluşturulması gerekmektedir. Eğitimli personel, güvenli ulaşım, liman çevresinde restoran, kafe, market gibi işletmelerin kalitesi büyük önem arz etmektedir. Aynı zamanda yerel halkın da bu konuda bilinçlendirilmesi çok önemlidir.
- Paydaş İş Birliklerinin Geliştirilmesi: İzmir Deniz Ticaret Odası (İZTO), İSFAŞ, Med Cruise gibi önemli paydaşlarla iş birlikleri sağlanarak güçlendirilebilir. Kruvaziyer tur operatörleriyle iş birliği yapılarak Alsancak Limanı'na sefer sayısı artırılabilir. Aynı zamanda turizm işletmeleri, oteller, restoranlar, yerel yönetimler ile iş birlikleri düzenlenebilir. Ortak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, limanın turizm potansiyelini yükseltmek için oldukça önemlidir.
- Uluslararası İletişim Ağı Oluşturulması ve Projeler: İzmir CLIA üyeleri ve CLIA ve Med Cruise gibi uluslararası kruvaziyer dernekleri ile ortak projeler üretilebilir. Yerel halkın bu iletişim ağına dâhil edilmesiyle yerel ekonomiye de katkı sağlanabilir.

- **Uluslararası Etkinliklere Ev Sahipliği Yapma:** Bu tür etkinlikler Alsancak Limanı'nın tanıtımı ve kruvaziyer turizmin geliştirilmesi için çok önemli bir fırsattır. Aynı zamanda tanıtım ve medya tarafında da görünür olmayı sağlamaktadır.
- **Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetleri:** Uluslararası seyahat fuarları ve etkinliklere katılmak, dijital platformlarda aktif olmak, Alsancak Limanı'nı öne çıkaracak girişimler arasında olabilir.
- **Ziyaretçilerin Şehir İçi Turizm Deneyimi:** Liman çevresinde etkinlikler, konserler, festivaller düzenlenebilir. Aynı zamanda liman içerisinde rehberlik hizmeti sunulurken İzmir içerisinde turistlerin yapabilecekleri aktiviteler hakkında bilgi verilebilir. Aynı zamanda rehberli tur hizmeti verilebilir.

18. İzmir'i Uluslararası Su Sporları Merkezi Hâline Getirme

İzmir'in Foça, Çeşme ve Alaçatı gibi sahil ilçeleri, su sporları için eşsiz bir potansiyele sahiptir. Bu bölgeyi su sporları açısından güçlendirmek ve spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak için şu adımlar izlenebilir.

- **Alt Yapıyı Hazırlamak ve Güçlendirmek:** Sözü geçen sahil ilçelerinde sörf okulları açılmalı, ekipman kiralama merkezleri bulunmalı, yarışma ve etkinlik alanları iyileştirilmelidir.
- **Yerel Yönetim İş Birliği:** Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve yatırımcılar, yerel gençler odaklı sosyal sorumluluk projeleri kapsamında yerel halka su sporları eğitimi vermelidir.
- **Tanıtım ve Pazarlama:** Bu ilçelerin su sporları dergilerinde, spor kanallarında, sosyal ağlarda tanıtılması sağlanmalı, potansiyel katılımcı ülkelere yönelik tanıtım faaliyetleri yürütülmelidir.
- **Uluslararası İlişkiler ve İş Birlikleri:** Yerel ve ulusal dernekler, Uluslararası Su Sporları Federasyonu ve ilgili kuruluşlarla iş birliği olanakları oluşturulmalıdır. Yakın Balkan ülkeleri ve diğer ülkelerdeki yelken toplulukları getirilerek iş birliği ve etkinlikler yapılmalıdır.
- **Çevre Duyarlılığı ve Sürdürülebilirlik:** Etkinliklerin çevreye olan zararı en az seviyeye indirilmelidir. Sosyal sorumluluk etkinlikleri kapsamında plaj temizliği, geri dönüşüm ve çevre dostu etkinliklerin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.
- **Eğitim Programları:** Sörf, windsurf, kitesurf ve yelken gibi su sporlarında yerel yetenekleri desteklemek için gençlik programları oluşturulabilir. Eğitim kampları ve yetenek geliştirme projeleri düzenlenerek ulusal ve uluslararası öğrenciler yetiştirebilir. Bu programlar, gelecekteki uluslararası şampiyonların yetişmesine yardımcı olabilir.
- **Kaynakları Verimli Kullanmak:** Deniz etkinliklerini artırmak için boat-show etkinlikleri düzenlenebilir ve tahlisiye kurtarma gösterileri ile etkinlik içerikleri artırılabilir.

19. Bleisure Seyahat Eden Misafirler İçin Özel Paketler Geliştirme

İş amaçlı seyahat ile boş zamanı bir araya getiren bir seyahat trendi olan bleisure seyahatler, geliştirilmesi gereken, önemli turizm çeşitlerinden olmaya adaydır. Bu tür ziyaretçiler için bleisure paketleri geliştirmek, farklı alternatifler sunmak ve seyahatleri sırasında dinlenme, eğlenme ve kültürel deneyimleme imkânları oluşturmak oldukça önemlidir. İzmir bu alternatifleri sunmak için önemli kentlerden biridir. Bu kapsamda;

- **Bleisure İndirimleri ve Paketler:** Bu tür ziyaretlerde bulunan misafirler için özel paket programlar yapılabilir. Uzun konaklama için ekstra indirimler, kongre veya toplantı sonrası spa hizmeti ya da iş

programları bittiğinde yerel restoranlardan indirimli gastronomi deneyimi gibi seçenekler sunulabilir. Ziyaretçi gruplar ve misafirler için sadakat kartları oluşturulabilir.

- **Esnek Saatler:** Misafirlerin iş programlarına göre check-in ve check-out saatleri esnetilebilir. Aynı şekilde işletmelerde de yemek saatleri esnetilerek bleisure ziyaretçilerinin ihtiyaçlarına göre farklı menüler farklı saatlerde çeşitlendirilebilir.
- **Kültürel Programlar ve Sosyal Aktiviteler:** İş dönüşü misafirlere, İzmir'in tarihî ve kültürel turistik noktalarını kapsayan tur programları sunulabilir. Bu programlar misafirlerin vakitlerine, tercihlerine ve kalış süresine göre çeşitlendirilebilir. Çeşme, Gümüldür, Balçaova, Narlıdere gibi termal turizm rotalarına turlar düzenlenerek dinlenme ve sağlık hizmeti imkânı sunulabilir. Özellikle otel içerisinde gerçekleşen iş toplantıları sonrası dinlenme etkinlikleri düzenlemek çok önemlidir. Buna spa hizmetleri, kültürel turlar, restoranlar, barlar ve diğer dinlendirici-eğlendirici etkinlikler örnek olarak verilebilir.
- **Corporate İletişimler:** Gruplar için özel toplantı salonları tahsis edilebilir, yüksek hızda internet ve teknoloji odaklı diğer destekler sağlanabilir.
- **Gastronomi, Müze ve Yerel Köy Deneyimleri:** İzmir'de bulunan yerel pazarlar, yerel restoranlar ve müze ziyaretleri ile deneyim zenginleştirilebilir. Şirince ve Germiyan köyleri gibi yakın köylere tur düzenlenerek, misafirlerin ziyaret ettiği destinasyonlarda farklı deneyimler yaşamasıyla destinasyonun yerel kimliği tanıtılabilir.
- **Deniz Aktiviteleri:** İş ve toplantı sonrası rahatlama için misafirlere, su sporları aktiviteleri sunulabilir.
- **Bleisure Misafirlere Özel Aktivite Rehberleri:** Ziyaretçilere özel olarak hazırlanmış aktivite rehberleri sunarak ziyaretçilerin şehri keşfetmelerine yardımcı olunabilir.

20. Kongre Turizmini Geliştirme

I. İktisat Kongresi'nin 1923 yılında İzmir'de yapılması, Türkiye'nin ilk uluslararası fuarı olan ve Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılında 92'ncisi yapılan İzmir Enternasyonal Fuarı'na İzmir'in ev sahipliği yapması, 2024 yılında 18'incisi yapılacak TTI İzmir Uluslararası Turizm Ticaret Fuar ve Kongresi'nin İzmir'de organize edilecek olması ve farklı sektörlerden uluslararası katılımı yüksek, birçok kongre ve fuara ev sahipliği yapıyor olması, İzmir'in uluslararası ölçekte kabul gören marka bir kongre kenti olduğunu kanıtlamaktadır. 2015 yılında Türkiye'nin en büyük ve modern fuar merkezlerinden biri olan Fuar İzmir'in açılışıyla İzmir'in kongre ve fuar organizasyonlarında rekabet gücü artmıştır.

Gerek konaklama arzındaki yükseliş gerekse direkt uçuş sayılarındaki artışlarla erişilebilirliğinin daha da kolaylaşması, İzmir'i Avrupa'nın önde gelen kongre ve fuar merkezlerinden biri konumuna getirmiştir. Bu noktada İzmir'in daha büyük organizasyonlara ev sahipliği yapabilmesi için kongre turizmi (MICE) fuarlarında daha etkin tanıtılması ve İzmir Kongre ve Ziyaretçi Bürosu'nun daha aktif lobi çalışmaları ve "B2B iletişim"lere daha fazla önem vermesi oldukça önem arz etmektedir. Özellikle uluslararası marka etkinliklerin İzmir'de yapılmasını sağlamak amacıyla uluslararası acenteler davet edilerek şehir farklı değerleriyle tanıtılabilir, antik kentler ve ören yerleri öne plana çıkarılabilir.

İzmir'de hizmet sunan, özellikle dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinin kongre alt yapılarını geliştirmeleri ve kongre organizasyonlarına ilişkin ulusal ve uluslararası odaklı tanıtımlarını yoğunlaştırmaları, düşük sezonlarda doluluk oranlarının yükselmesi adına etkili olacaktır. Diğer

yandan İzmir, 2024 yılı itibarıyla dokuz üniversitesi olan bir üniversite kentidir. Otel işletmelerinin üniversitelere vereceği sponsorluklarla kentte organize edilen akademik kongre, seminer vb. bilimsel toplantıların sayısında kayda değer artış sağlanabilir. İzmir’de kongre turizminin geliştirilmesine yönelik etkili olabilecek önerilerden bir diğeri ise kongre organizatörlerine çeşitli teşvik ve indirimlerin uygulanmasıdır.

21. Incoming Seyahat Acentelerinin Ürün Portföylerini Geliştirme

İzmir, sahip olduğu turizm potansiyeli dikkate alındığında turizm gelirlerinden hak ettiği payı alamayan bir kenttir. Kentteki ziyaretçi sayısının on iki aya dağılımı incelendiğinde ziyaretçi sayısının yaz aylarında yoğunlaştığı, kış aylarında ise düştüğü görülmektedir. Diğer yandan 2023 yılı verilerine göre ortalama kalış süresinin 2,06 gün olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu her iki problemin aşılmasında en etkili yöntemlerden birinin il turizm çeşitliliğinin artırılması olduğu söylenebilir. Bu noktada özellikle incoming seyahat acentelerinin ürün portföylerini geliştirmeleri gerekmektedir.

İzmir, ikisi UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan (Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı ve Efes Antik Kenti) birçok antik kente sahip bir kent olarak önemli bir tarih ve kültür destinasyonudur. Diğer yandan rota oluşturacak kadar çok tarihî cami, kilise ve sinagoga (havra) sahiptir. İzmir İktisat Kongresi olarak bilinen ve 1923 yılında Mustafa Kemal Atatürk’ün açılışını yaptığı I. İktisat Kongresi’ne ev sahipliği yapmış, kadim bir kongre merkezidir. Dünyanın en eski zeytinyağı işliklerinden biri olan Klazomenai Zeytinyağı İşliği’ne ve yüzlerce anıt zeytin ağacına sahiptir. Şarap üretiminde çok eski bir tarihe ve Şirince gibi şarap temalı tarihî bir köye sahiptir. 2023 yılı verilerine göre 63 mavi bayraklı plajı vardır. Eşsiz yürüyüş ve bisiklet rotalarına sahiptir. Dünyanın en iyi rüzgâr sörf merkezlerinden biri olan Alaçatı, İzmir’dedir. 2023 yılında Türkiye’nin ilk, dünyanın en köklü uluslararası fuarlarından biri olan İzmir Enternasyonal Fuarı’nın 92’ncisine ev sahipliği yapmıştır. İzmir’in turizm geçmişine ve zenginliğine dair örnekler artırılabilir.

Incoming seyahat acenteleri; şehrin bu potansiyelini dikkate almalı ve arz oluşmadan talebin oluşmayacağı anlayışıyla ziyaretçi sayısının tam yıla yayılmasına olumlu yansıtacak deneyimsel, kültürel ve sportif içerikli ürün portföylerini geliştirmelidir. Bu kapsamda, “Karaburun-Çeşme-Sığacık-Akarca” güzergâhında dalış turları organize edilebilir. Deneyimsel turizm uygulamaları kapsamında çiftlik turizmi uygulamalarını içeren turlar organize edilebilir. Keçi besiciliği, tarla tarımı, bağ bozumu, zeytin ve kiraz hasadı gibi yılın farklı dönemlerinde programa alınabilecek alternatif turizm uygulamalarına yer verilebilir.

22. Festival Alanı Alt Yapılarını ve Organizasyon Yönetimlerini Geliştirme

İzmir, Alaçatı Ot Festivali, Seferihisar Tohum Takas Şenliği, Uluslararası Urla Enginar Günleri, Çeşme Hıdırellez Şenliği, Karaburun Kırkım Şenliği, Mordoğan Sokak Tiyatroları Festivali, Geleneksel Bağ Bozumu Şenliği, Uluslararası Bergama Kermes Festivali, Uluslararası Menemen Çömlek Festivali gibi farklı temalı birçok festivale ev sahipliği yapmaktadır. Söz konusu festivaller kentin tanıtımı ve ziyaretçi sayısının artışı için önemli rol oynamaktadır. Ancak ilgili kimi festivallerde festivalin yapıldığı alanın alt yapısı kaynaklı ve/veya organizasyon yönetimi kaynaklı yetersizlik ve aksaklıklar yaşanmaktadır. Festivallerin etkinliği için özellikle festival alanının ve otoparkının yeterli büyüklüğe sahip olması, festival alanlarındaki stant, tezgâh gibi donanımın festival temasına uygun ve standart olması, tahmini katılımcı sayısına uygun WC- lavabonun olması gerekmektedir. Festival alanlarında yaşanan alt yapı yetersizlikleri, zaman zaman kapasite aşımı kaynaklı da olabilmektedir. Aşırı yoğunluğun önlenmesi için katılımcıların çevrim içi temin edebilecekleri, zaman kısıtı olan giriş kartlarıyla festival alanına girişleri sağlanabilir. Diğer yandan festival teması dışında ürün tanıtım ve satışına izin verilmemesi de dikkate alınması gereken bir

diğer noktadır. Festival temasına uygun merkezi müzik paylaşımı da festival atmosferini ve katılımcı memnuniyet algısını olumlu etkileyecek unsurlar arasında yer almaktadır.

Festival içeriklerinin uluslararası festival standartlarına getirilmesine yönelik il-ilçe idari yöneticilerinin, yerel yönetim temsilcilerinin, yerli ve yabancı akademisyenlerin ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinin katılımlarıyla festival temasının farklı boyutlarla tartışılacağı oturumlar organize edilmelidir. Festivallerin B2B ve B2C iletişim boyutlarıyla yabancı pazarlara hitap edebilecek şekilde güncellenmesi ise bir diğer önemli adımdır.

2023 yılında 36'ncısı gerçekleştirilen ve İzmir'in tarihî mekânlarını sanatla buluşturan Uluslararası İzmir Festivali, Avrupa Festivaller Birliği (EFA) üyesi olarak İzmir'in tanıtımında önemli yere sahiptir. İzmir'in diğer festivallerinin de EFA üyeliğine kabul edilmesine dair çalışmalar yapılmalıdır.

İzmir'deki festivallerin başarısını değerlendirmek ve geliştirmek için katılımcı geri bildirimlerinin değerlendirilmesi önemlidir. Festival sonrasında katılımcılardan gelen geri bildirimler doğrultusunda iyileştirmeler yapılabilir. Bahsedilen süreç, dijital uygulamalar üzerinden gerçekleştirilebilir.

23. Sürdürülebilir Turizm İlkeleri Kapsamında Sportif Olta Balıkçılığını Geliştirme

İzmir, sahip olduğu uzun sahil şeridi ve doğal koylarıyla yatçılık, sörf, dalış ve su sporları gibi birçok deniz turizmi türlerini ziyaretçilerinin kullanımına sunmaktadır. Ancak alternatif bir turizm türü olarak sportif olta balıkçılığı, İzmir turizmi için olması gereken noktadan oldukça uzaktır. Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve İsveç sportif olta balıkçılığında dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır. Türkiye'de ise sportif olta balıkçılığı son yıllarda önem kazanmaya başlamıştır. Çeşme ve Foça başta olmak üzere Dikili, Seferihisar ve Urla'da organize edilen tekne turları büyük talep görmektedir. Ancak yaz aylarında çok aktif olan bu tekneler, yılın yaklaşık yedi-sekiz ayında atıl durumdadır. Söz konusu tekneler; Ekim-Mayıs döneminde sürdürülebilir çevre ve turizm uygulamaları kapsamında, sportif olta balıkçılığı turlarının organizasyonunda kullanılabilir. Böylece hem İzmir'deki turizm hareketliliğinin on iki aya yayılmasına yönelik katkı verilebilir hem de yılın önemli bir bölümünde atıl olan tur teknelerinin demir almalarıyla istihdam yaratılabilir.

Diğer yandan Çeşme'de "Alaçatı Fishing" olarak başlayan ve 2016 yılından günümüze "Big Fish Turkey" adıyla yapılan sportif balıkçılık turnuvası "Yakala-Bırak-Yaşat" uygulaması ile katılımcı ve izleyici sayısı Avrupa'nın en önemli turnuvaları arasında gösterilmektedir. Big Fish Turkey'in, "Yakala-Bırak-Yaşat" felsefesiyle yapılıyor olması sürdürülebilir çevre ve turizm uygulamalarına güzel bir örnektir. Seferihisar'da düzenlenen "TEOS Balıkçılık Turnuvası" da Avrupa'nın en büyük katılımlı balıkçılık turnuvalarından biridir. Söz konusu turnuvaların tanıtımı daha etkin yapılabilir ve Dikili, Foça gibi merkezlerde de benzer turnuvalar organize edilebilir.

24. Su Altı Turizmini Geliştirme

İzmir, Dikili'den Selçuk'a kadar uzanan 600 kilometrenin üzerindeki kıyı şeridi ve eşsiz koylarıyla su altı turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir. Kimi koylar sadece doğal güzellikleriyle değil, antik kent kalıntıları ve batıklarıyla da tarihî önem taşımaktadır. Bu özellik, İzmir kıyılarını su altı dalış turizmi ve su altı arkeolojisi açısından çekim merkezi hâline getirmektedir. Su altı dalış turizmi; su altı dünyasının flora, fauna ve arkeolojik kültür varlıklarını görmek, fotoğraf ve video çekimleriyle kaydetmek gibi boyutlarıyla katılımcılarına keyifli ve eğitsel deneyimler yaşatan bir turizm çeşididir.

İzmir'de su altı dalış turizmi, yeni batıklara yapılacak dalışlar ve antik alan veya antik batıklara yapılacak kültür dalışları olarak iki kategoride planlanabilir. Urla Liman Tepe'de Ankara Üniversitesi

Sualtı Arkeolojik Araştırma ve Uygulama Merkezi (ANKÜSAM) koordinatörlüğünde yapılan su altı kazıları, dünyanın en önemli su altı kazılarının yürütüldüğü birkaç merkezden biridir. Liman Tepe’de keşfedilen MÖ 7000’lere ait iki limanla, Roma Dönemi’ne ait liman ve batık kentte kazılar devam etmektedir. Liman Tepe’deki kazı alanları gerekli düzenlemelerin yapılmasının ardından su altı turizmine kazandırılabilir. Tarihe yolculuk niteliğindeki antik alan ve batıklara yapılması önerilen dalışlar, ulusal ve uluslararası yüksek talep görme potansiyeline sahiptir.

Karaburun, Seferihisar, Çeşme, Urla, Foça ve Dikili dalış merkezlerinde farklı eğitim seviyelerinde dalış eğitimi verilmekte ve sertifikalandırma yapılmaktadır. Söz konusu dalış merkezleri geliştirilmesi önerilen su altı turizmde önemli paydaşlardan biri durumundadır. İzmir’de su altı turizminin geliştirilmesinde ve ekolojik sürdürülebilirliğe dair farkındalık yaratılmasında etkili olabilecek önerilerden biri de uluslararası katılımlı su altı fotoğraf ve video kayıtları yarışmalarının organize edilmesidir.

25. Restoranların Hizmet Standartlarını Artırma ve Michelin Rehberi’ni Hedefleme

İzmir’de hizmet sunan restoranlardan üçü 1 yıldız, altısı Bib Gourmand ve altısı Seçili Restoranlar kategorisinde olmak üzere toplam 15 restoran, Michelin Rehberi 2024 Seçkisi’ne dâhil olma başarısı göstermiştir. Dünya ölçeğinde tanınırlığı ve kabul edilebilirliği olan Michelin Rehberi’nde yer almak restoranlar için önemli bir saygınlıktır. Michelin Rehberi’nde yer almak, sadece restoranlar için değil, buldukları şehir ve bölge için de etkili bir tanıtım kaynağıdır. Bu noktadan hareketle yerel ve ulusal gastronomi turizminin gelişimi için Michelin Rehberi’nde yer alan işletme sayısının artırılması ve rehberde girmiş olan işletmelerin de hizmet standartlarını korumaları/artırılmaları önemlidir. Bu nedenle Michelin Rehberine girme potansiyeli yüksek restoranların hizmet standartlarını ve konuk memnuniyetlerini artırmaları doğrultusunda motive edilmeleri gerekmektedir. Bu doğrultuda;

- Michelin Rehberi’nde yer alan restoran yöneticileri ile rehberde girme potansiyeli olan restoran yöneticilerinin bir araya gelecekleri toplantılar organize edilebilir.
- Michelin Rehberi’nde yer alan İzmir restoranlarına yönelik bir tanıtım filmi hazırlanıp dijital platformlarda paylaşılabilir.
- Michelin Rehberi’nde yer alan İzmir restoranlarının gerek yerel paydaşların gerekse TGA’nın desteğiyle blogger, influencer ve basın tarafından ziyaret edilmesi sağlanabilir.
- Michelin Rehberi’nde yer alan restoranlar; İzmir’in coğrafi işaretli ürünleri ve Uluslararası Nuh’un Ambarı (Ark of Taste) Listesi’nde yer alan ürünlerine menülerinde daha fazla yer vermeleri için teşvik edilebilir.
- İzmir destinasyon tanıtımı için hazırlanan dokümanlarda Michelin Rehberi’nde yer alan restoranlara yer verilebilir.

26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme

2018 yılında hazırlanan Türkiye Turizm Ana Planı’nda, ulusal tanıtım ve pazarlamada markalaşmayı sağlamanın yanı sıra destinasyon özelinde tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek yapıların oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak ortaya konan ulusal hedeflere uygun biçimde potansiyel ulusal turizm olanaklarını belirleyerek ulusal çapta tanıtım ve pazarlama etkinliklerini yerine getirmek için 2019 yılında Türkiye Turizm ve Geliştirme Ajansı (TGA) faaliyete geçmiştir. 2021 yılı itibarıyla da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Türkiye

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) eş güdümlünde, ulusal ve uluslararası alanda destinasyonların daha etkin tanıtımını destekleyecek İl Tanıtım ve Geliştirme Programı başlatılmış ve bu kapsamda iller bazında İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları (İTGK) oluşturulmuştur. Böylece kurulan İTGK'ların ulusal eylem planı çerçevesinde ortaya konan ilkeler ve yaklaşım doğrultusunda, ilin turizm tanıtım ve geliştirme etkinliklerini belirlemesi ve bunları koordine etmesi, bir anlamda il sınırlarını kapsayan Destinasyon Yönetim Örgütü olarak çalışması beklenmektedir.

Destinasyon Yönetim Örgütlerinin (DYÖ) temel fonksiyonu, destinasyonun özellikle tanıtım ve geliştirme politikalarını belirlemek ve bu politikaları yerel paydaşlarla koordine ederek yürütmektir. Valiliklerin ve özellikle Valilik altında İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin öncülüğünde oluşturulan İTGK'ların, DYÖ'lerin uluslararası yapılanmasına uygun şekilde, geniş bir paydaş katılımıyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu paydaşlar; destinasyondaki yerel yönetimler, turizm işletmeleri (seyahat acenteleri, konaklama, gastronomi ve rekreasyon işletmeleri vb.) ticari birlikler, meslek odaları, Bölgesel Kalkınma Ajansı ve uluslararası projelerde rol alabilecek sivil toplum örgütleri, kongre ve bilimsel etkinliklerde rol alan üniversiteler, spor kulüpleri vb. gibi ilde farklı faaliyet alanlarında etkinlikler yürüten yapılar olabilmektedir.

İzmir İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu, tanıtımda DYÖ sorumluluğu ile hareket ederek Turizm Ana Planı'na uygun ve TGA tarafından ulusal hedeflere uyumlu biçimde ortaya konan *İzmir Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'ndaki başlıkları yerine getirme ve ilin etkili tanıtımını yapma görevini üstlenmektedir. İl bazında birçok kurum ve kuruluş, bir taraftan bağımsız biçimde kendi tanıtımlarını yaparken, diğer taraftan da ilin tanıtımına da önemli destek verebilmektedir. Bu noktada bir destinasyonun tanıtımında rol alan ulusal ve özellikle uluslararası ilişkilerde güçlü ağlara sahip paydaşların eş güdümlü içinde hareket edebilmeleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kurul; il tanıtımında rol alabilecek, ilde ticaret, eğitim, çevre, bilim, spor, sağlık, kültür ve sanat gibi farklı alanlarda etkinlik yürüten sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimin, akademinin, turizm işletmelerinin, il idari birimlerinin ve spor kulüpleri gibi kendi faaliyet alanında ulusal ve uluslararası temasları olan ve tanıtımda rol alabilen paydaşların tanıtım çabalarını bütünlük bir plan dâhilinde ele almalıdır. Kurul, her bir paydaşın il tanıtımında etkili rol alabileceği alanları belirlemeli, etki alanları içinde sorumluluklarını paylaşmalı ve bu sayede her bir paydaşın tanıtımdaki rollerinin belirlenen ortak hedef doğrultusunda şekillenmesini sağlayarak bütüncül bir politika benimsemelidir.

DYÖ sorumluluğunda hareket eden Kurul, ildeki turizm potansiyelini ve mevcut kaynakları düşünerek ortaya koyduğu markalaşma hedefi yolunda, destinasyonun tanıtım sloganı, imajı ve marka konumu hedefini farklı paydaşların eş güdümlü çabaları ile ortak hedefe yöneltmeli ve bu sayede daha hızlı ve etkili sonuç almayı sağlamalıdır.

İsmet İnönü Bulvarı No: 32
06100 Emek, Ankara

Esentepe Mahallesi Büyükdere Cad.
No: 127 Astoria AVM B Blok Kat: 4
34394 Şişli, İstanbul